

OPLEIDING DUURZAME GEBOUWEN

ENERGIE : BASISPRINCIPES

LENTE 2022

Hoe de luchtdichtheid van een gebouw verzekeren?

Uitdagingen, criteria voor de beoordeling en de meting van de
luchtdichtheid

Julie RENAUX

écoRce
LOGEMENTS CONSULTANT

- ▶ De specifieke terminologie verwerven die aan dit aspect van de bouw verbonden is; weten waarover het gaat
- ▶ Het belang van de luchtdichtheid in de algemene energiebalans van het gebouw begrijpen
- ▶ De eenheden en grootteordes beheersen, de beoogde resultaten begrijpen
- ▶ Weten hoe een dichte gebouwschil te materialiseren
- ▶ De luchtdichte materialen kunnen onderscheiden

INLEIDING

- ▶ **Definitie**
- ▶ **Infiltraties**
- ▶ **Lucht / waterdampdichtheid**

UITDAGINGEN

- ▶ Waarom luchtdicht maken?

METINGEN & INDICATOREN

- ▶ Blower Door
- ▶ Indicatoren van het luchtdichtheidsniveau

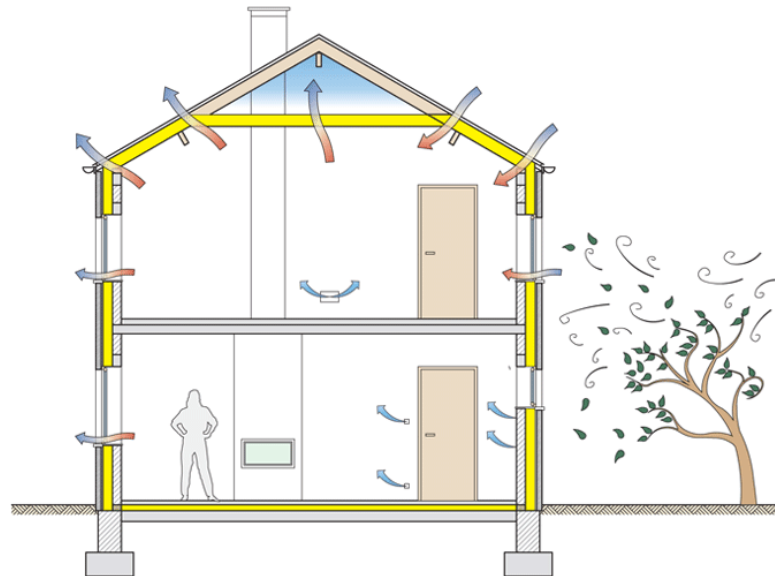
HOE LUCHTDICHT MAKEN?

- ▶ Luchtdicht volume
- ▶ Materialen
- ▶ Inrichtingen

Luchtdichtheid [Bron: WTCB]

- ▶ *De luchtdichtheid van een gebouw is zijn vermogen om de luchtstromingen van buiten naar binnen toe - maar ook omgekeerd - binnen de perken te houden.*
- ▶ *Deze eigenschap wordt gekwantificeerd door het lekdebiet doorheen de gebouwschil bij een gegeven drukverschil tussen de binnen- en de buitenomgeving. In België wordt de luchtdichtheid uitgedrukt bij een drukverschil van 50 Pa*

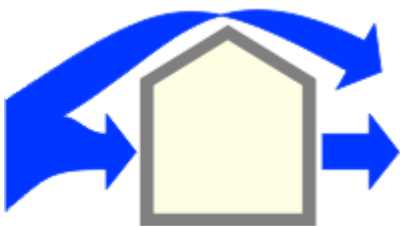

Bron: WTCB

Fysisch verschijnsel

- ▶ Drukverschil tussen binnen- en buitenomgeving (0 tot 100 Pa)
→ Luchtmigratie
 - Wind
Druk/onderdruk op de gevels

Bron: energie+

- Temperatuur
Verwarming → Uitzetting van de omgevingslucht → overdruk

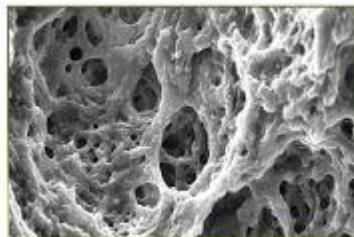

Bron: energie+

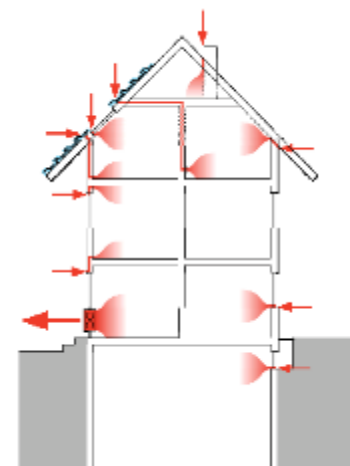
Waar komen de lekken vandaan?

- Porositeit van de materialen

Microscopische foto van weefsel

- Non-continuïteit tussen bouwelementen
 - Verbindingen tussen scheidingsconstructies / materialen / ramen
 - Constructiefouten
 - Deurlijsten en vensterramen > openend/vast
 - Doorbrekingen
 - ...

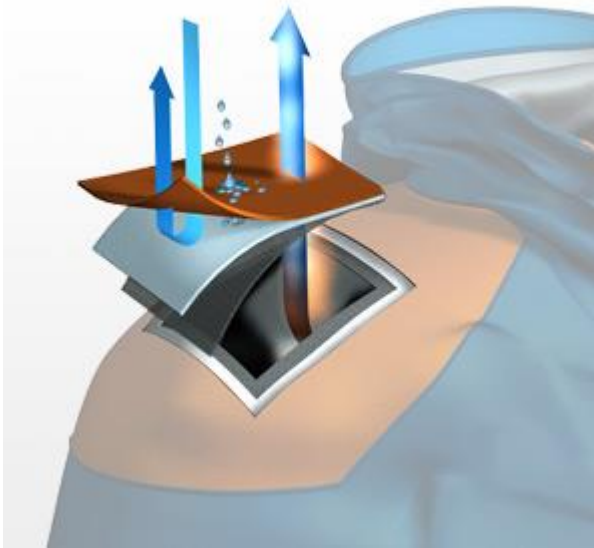

Source/bron : energie+

Luchtdichtheid ≠ waterdampdichtheid

- ▶ Dichte en ademende gebouwschil = nieuwe jas uit Gore-Tex®,
- ▶ Niet-dichte, dampondoorlatende gebouwschil = jas uit plastic met gaatjes

Bron: GORE-TEX

INLEIDING

- ▶ Definitie
- ▶ Infiltraties
- ▶ Lucht/waterdampdichtheid

UITDAGINGEN

- ▶ **Waarom luchtdicht maken?**

METINGEN & INDICATOREN

- ▶ Blower Door
- ▶ Indicatoren van het luchtdichtheidsniveau

HOE LUCHTDICHT MAKEN?

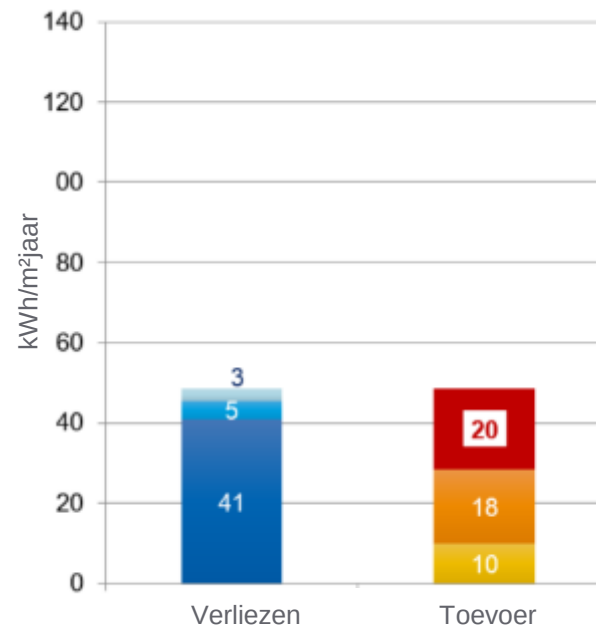
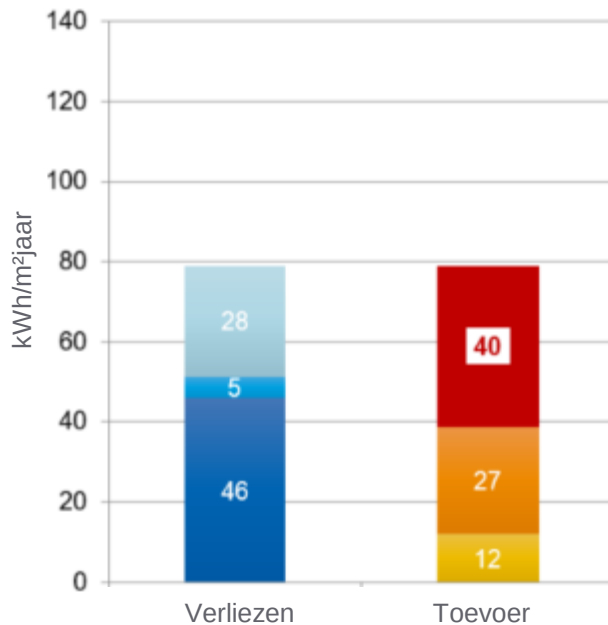
- ▶ Luchtdicht volume
- ▶ Materialen
- ▶ Inrichtingen

WAAROM LUCHTDICHT MAKEN?

De warmteverliezen beperken (ongecontroleerde ventilatie)

- Energiebalans: invloed van de luchtdichtheid op vermindering van de verwarmingsbehoefte

- Energiebehoefte voor verwarming
- Toevoer door zoninstraling
- Interne toevoer
- Verliezen door infiltratie
- Verliezen door ventilatie
- Verliezen door transmissie

Bron: écorce

Balans gebouw "RODE DRAAD"

Geïsoleerde gebouwschil

$$U_{\text{gem, opake scheidingsconstructies}} = 0,12 \text{ W/m}^2\text{K}$$

$$U_{\text{gem, vensters/deuren}} = 1 \text{ W/m}^2\text{K}$$

Type ventilatie: systeem D

Dichtheid v50 = 12 m³/h.m²

n50 = 9,6 vol/h

Balans gebouw "RODE DRAAD"

Geïsoleerde gebouwschil + dichtheid V1

$$U_{\text{gem, opake scheidingsconstructies}} = 0,12 \text{ W/m}^2\text{K}$$

$$U_{\text{gem, vensters/deuren}} = 1 \text{ W/m}^2\text{K}$$

Type ventilatie: systeem D

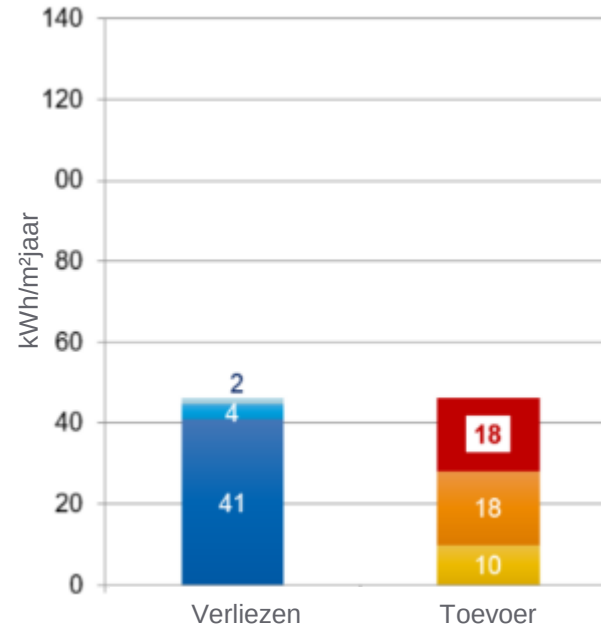
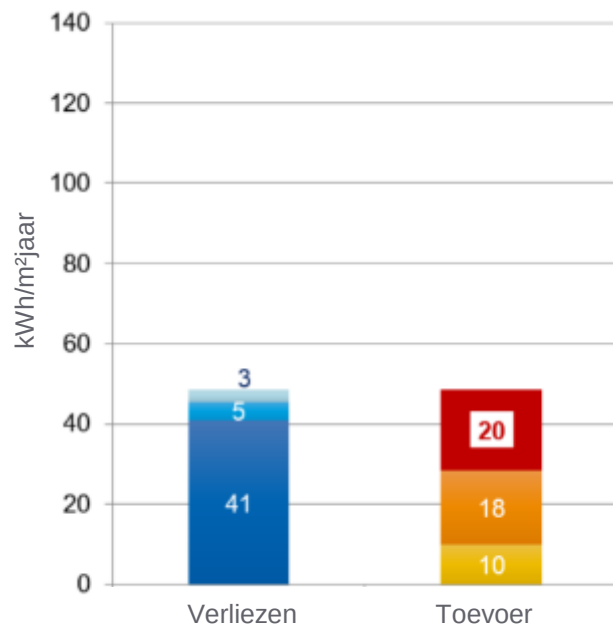
Dichtheid v50 = 1,5 m³/h.m²

n50 = 1,2 vol/h

De warmteverliezen beperken (ongecontroleerde ventilatie)

- Energiebalans: invloed van de luchtdichtheid op vermindering van de verwarmingsbehoefte

- Energiebehoefte voor verwarming
- Toevoer door zoninstraling
- Interne toevoer
- Verliezen door infiltratie
- Verliezen door ventilatie
- Verliezen door transmissie

Bron: écorce

Balans gebouw "RODE DRAAD"

Geïsoleerde gebouwschil + dichtheid V1

$$U_{\text{gem, opake scheidingsconstructies}} = 0,12 \text{ W/m}^2\text{K}$$

$$U_{\text{gem, vensters/deuren}} = 1 \text{ W/m}^2\text{K}$$

Type ventilatie: systeem D

$$\text{Dichtheid } v_{50} = 1,5 \text{ m}^3/\text{h.m}^2$$

$$n_{50} = 1,2 \text{ vol/h}$$

Balans gebouw "RODE DRAAD"

Geïsoleerde gebouwschil + dichtheid V2

$$U_{\text{gem, opake scheidingsconstructies}} = 0,12 \text{ W/m}^2\text{K}$$

$$U_{\text{gem, vensters/deuren}} = 1 \text{ W/m}^2\text{K}$$

Type ventilatie: systeem D

$$\text{Dichtheid } v_{50} = 0,75 \text{ m}^3/\text{h.m}^2$$

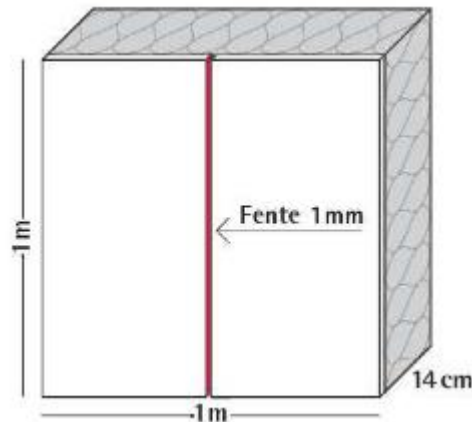
$$n_{50} = 0,6 \text{ vol/h}$$

De warmteverliezen beperken (ongecontroleerde ventilatie) > Voorbeeld

- ▶ Wand met isolatielaag van 14 cm
- ▶ Spleet van 1 mm breed en 1 m lang in het interne dichtingssysteem
- ▶ Wind van 30 km/h (drukverschil van 20 Pa = windkracht 2 tot 3 Beaufort)
- ▶ Binnentemperatuur: +20 °C
- ▶ Buitentemperatuur: -10 °C

⇒ Verliezen door infiltraties +/- 5X groter dan de warmteverliezen door transmissie van de volledige oppervlakte

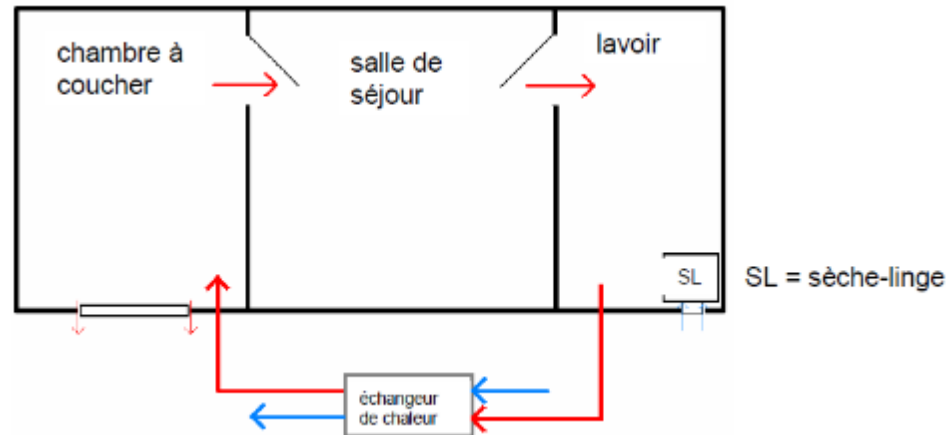
Bron: Studie PRO-CLIMA

In de energielogica is de luchtdichtheid onlosmakelijk verbonden met de thermische isolatie

De goede werking van de ventilatie bevorderen

- ▶ Als lekdebiet (n_{50}) $\nearrow$, rendement GMV (η_{GMV}) $\searrow$
 - Afgevoerde lucht is kouder (vermenging van buiten- en binnenlucht)
 - Temperatuurverschil tussen afgevoerde lucht en toegevoerde buitenlucht is kleiner

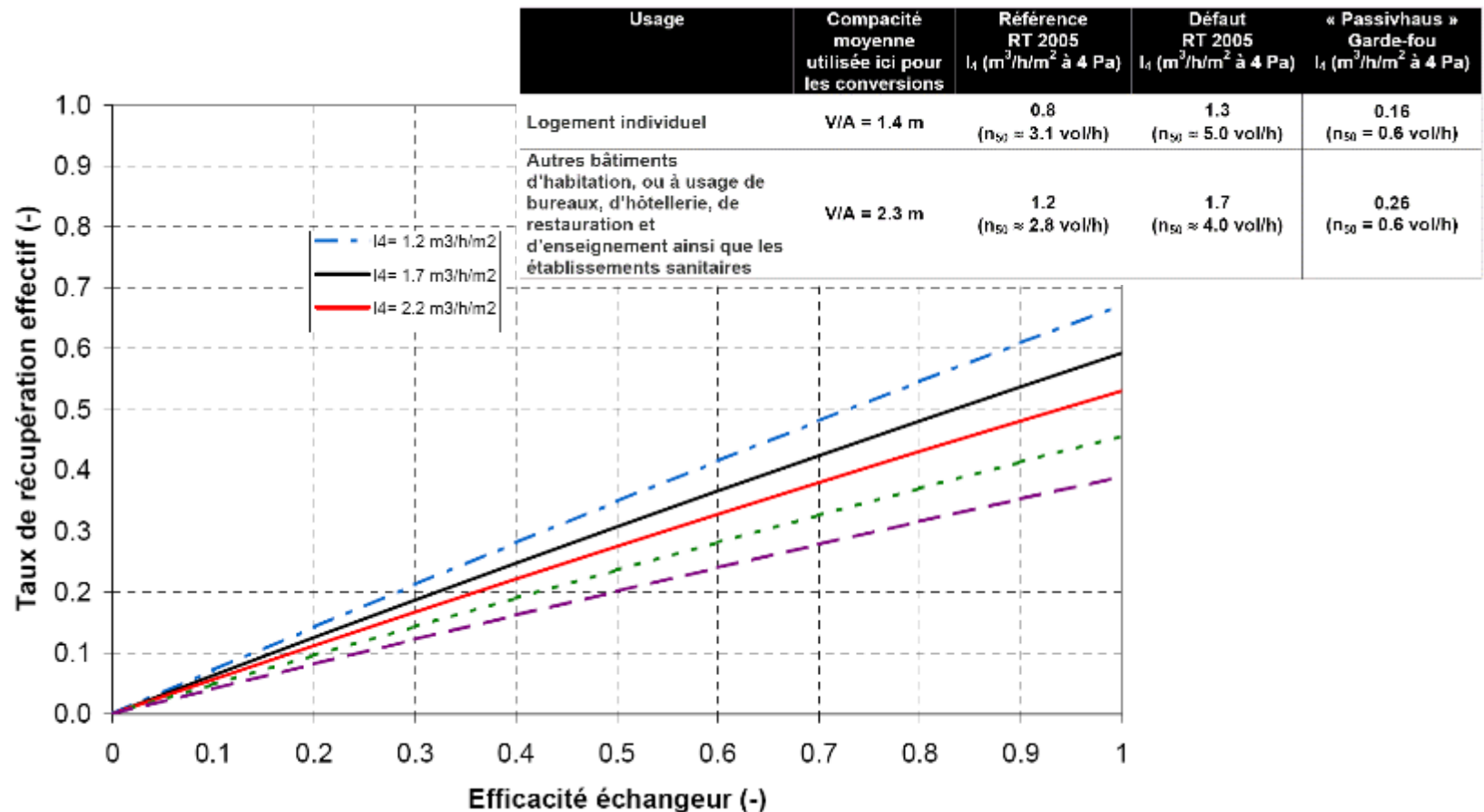
Bron: PRO-CLIMA

Ventilatie en luchtdichtheid gaan samen

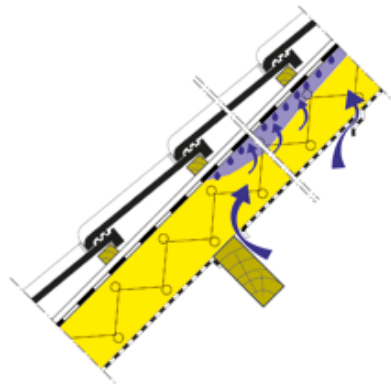
De goede werking van de ventilatie bevorderen

- Als lekdebiet (n_{50}) $\nearrow$, rendement GMV (η_{GMV}) $\searrow$

De constructie beschermen

- ▶ Het risico van inwendige condensatie door migratie van vochtige lucht als gevolg van gebreken of afwezigheid van luchtscherm vermijden

Bron: WTCB

Onaangename tocht beperken

En ook ...

- ▶ Voorkomen dat er warme lucht binnendringt in de zomer
- ▶ De akoestische kwaliteit van de gebouwschil verbeteren

INLEIDING

- ▶ Definitie
- ▶ Infiltraties
- ▶ Lucht/waterdampdichtheid

UITDAGINGEN

- ▶ Waarom luchtdicht maken?

METINGEN & INDICATOREN

- ▶ **Blower Door**
- ▶ **Indicatoren van het luchtdichtheidsniveau**

HOE LUCHTDICHT MAKEN?

- ▶ Luchtdicht volume
- ▶ Materialen
- ▶ Inrichtingen

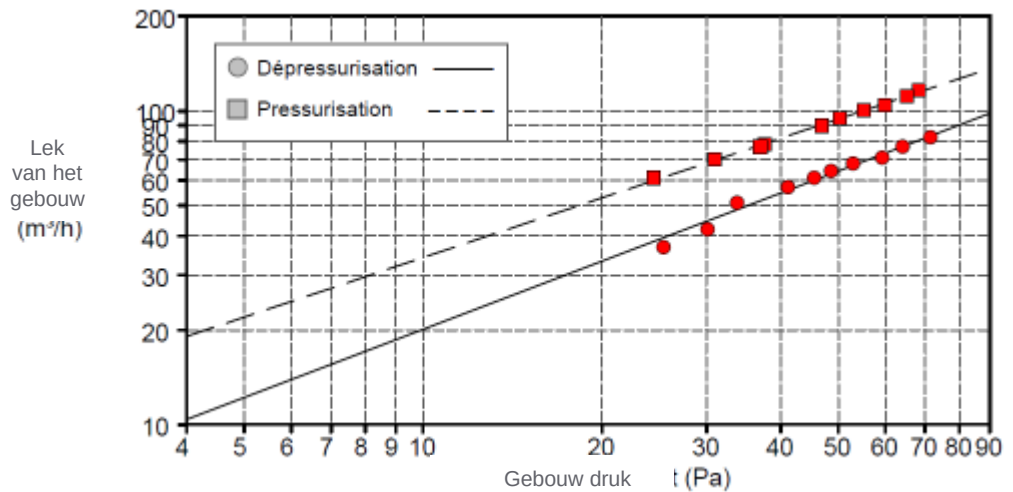

Definitie

- ▶ Ook blaasdeurtest, over- en onderdruktest of infiltrometrietest genoemd
- ▶ Bestaat uit het in onderdruk en in overdruk brengen van de ruimten met behulp van een ventilator en (facultatief) uit het detecteren van de plaatsen waar lucht doorheen de gebouwschil gaat.

Bron: écorce

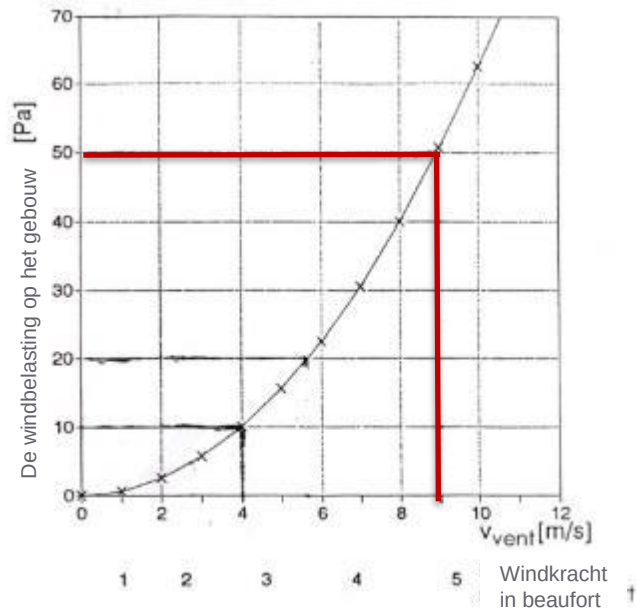

Meetvoorwaarden

- Als basis voor alle waarden geldt een drukverschil van 50 Pa tussen de binnen- en de buitenomgeving

Als een exact gewicht van 0,1 kg inwerkt op een oppervlakte van 1 m², wordt een druk van 1 Pascal gegenereerd. Bij 5 kg of een WK van 5 mm wordt een druk van 50 Pascal bereikt.

In werkelijkheid kan de winddruk op de gevel variëren tussen 0 en 100 Pa. In België gaat men gemiddeld uit van een drukverschil van 2 Pa tussen binnen en buiten.

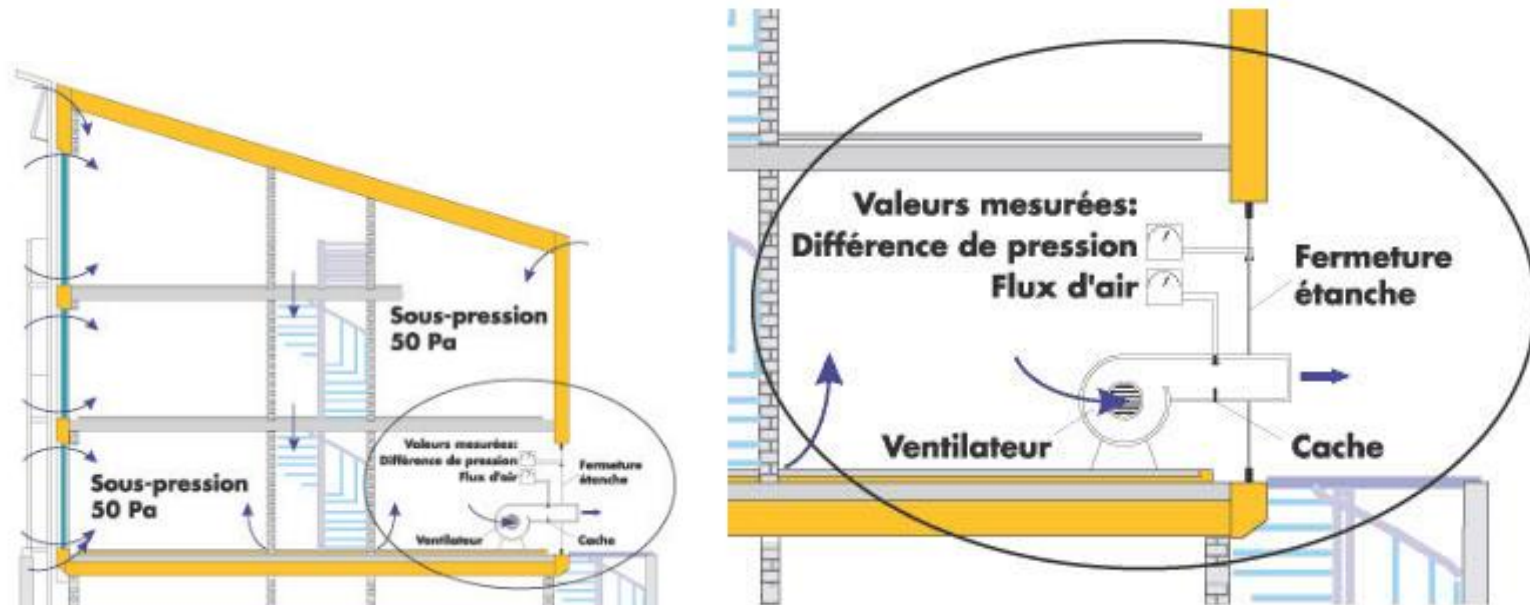
Bft	Benaming	Gemiddelde wind-snelheid				Kenmerken
		m/s	knopen	km/u	mi/u	
0	Windstil	<0.2	<1	<1	<1	Rook stijgt (recht) omhoog
1	Zwak	0.3 - 1.5	1 - 3	1 - 5	1 - 3	Rookpluimen geven richting aan
2	Zwak	1.6 - 3.3	4 - 6	6 - 11	4 - 7	Bladeren ritselen
3	Matig	3.4 - 5.4	7 - 10	12 - 19	8 - 12	Bladeren en twijgen voortduren in beweging
4	Matig	5.5 - 7.9	11 - 16	20 - 28	13 - 18	Stof en papier dwarrelen op
5	Vrij krachtig	8.0 - 10.7	17 - 21	29 - 38	19 - 24	Takken maken zwaaiende bewegingen
6	Krachtig	10.8 - 13.8	22 - 27	39 - 49	25 - 31	Grote takken bewegen
7	Hard	13.9 - 17.1	28 - 33	50 - 61	32 - 38	Bomen bewegen
8	Stormachtig	17.2 - 20.7	34 - 40	62 - 74	39 - 46	Twijgen breken af
9	Storm	20.8 - 24.4	41 - 47	75 - 88	47 - 54	Takken breken af. Dakpannen waaien weg
10	Zware storm	24.5 - 28.4	48 - 55	89 - 102	55 - 63	Bomen worden ontworteld
11	Zeer zware storm	28.5 - 32.6	56 - 63	102 - 117	64 - 74	Uitgebreide schade aan bossen en gebouwen
12	Orkaan	>32.6	>63	>117	>74	Niets blijft meer overeind

Bron: BlowerDoor GmbH: Minneapolis Blower Door, in: Anwenderhandbuch Modell 4; Springe, 2002

NBN EN 13829

- Thermische eigenschappen van gebouwen – Bepaling van de luchtdoorlatendheid van gebouwen – Overdrukmethode (ISO 9972:1996, gewijzigd)
- Meetproces

Bron: lamaisonpassive.be

NBN EN 13829

- ▶ De norm beschrijft twee types beproevingsmethode, afhankelijk van het nagestreefde doel.
- ▶ Deze twee methodes vereisen een verschillende voorbereiding van het gebouw
 - Methode A (beproeving van een gebouw in gebruik)

De toestand van de gebouwschil moet overeenstemmen met de toestand ervan tijdens het seizoen waarin de systemen worden gebruikt.

⇒ **Vereiste methode voor valorisatie bij passief en EPB-certificering**

- Methode B (beproeving van de gebouwschil)

Ieder bewuste opening in de gebouwschil moet worden gesloten of afgedicht, zoals gespecificeerd in 4.b.I en 4.b.II.

⇒ **Maakt het mogelijk de luchtdichtheid te beoordelen tijdens de werken**

⇒ **Aanvullend op testmethode A, zeker als de eisen hoog zijn**

V_{50} [m³/h]

- ▶ Totaal lekdebiet bij een drukverschil van **50 Pascal**
- ▶ Gemiddelde van het gemeten debiet bij **overdruk** en bij **onderdruk**

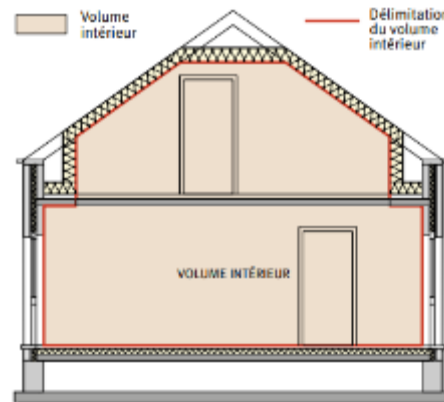
v_{50} [m³/h.m²]

- ▶ Totaal lekdebiet per m² verliesoppervlakte A_t [m²] bij een drukverschil van 50 Pascal
- ▶ Waarde die in de EPB-software wordt ingevoerd
- ▶ Komt overeen met V_{50}/A_t
- ▶ A_t : verliesoppervlakte van het beschermd volume [m²]

n_{50} [$\text{m}^3/\text{h.m}^3$ of $1/\text{h}$]

- ▶ Aantal luchtverversingen per uur bij een drukverschil van 50 Pa
- ▶ $n_{50} = V_{50} / V_{\text{binnen}}$
 - V_{binnen} = nettobinnenvolume
 - Definitie: *Bewust geklimatiseerde ruimte in een gebouw of gebouwdeel onderworpen aan de test, die in het algemeen niet de zolderruimte en evenmin de kelderruimte of bijgebouwen en aanbouwen omvat.*

Bron: WTCB TV 255

- ▶ Om aan de criteria van de passiefnorm te voldoen: $n_{50} < 0,6$
- ▶ Door te delen door 20 wordt een benadering van de gemiddelde infiltratiedebieten over een periode van een jaar verkregen

Niet verwarren:

- n_{50} : luchtverversingsdebiet [vol/h] (lekdebiet in verhouding tot het binnenvolume van het gebouw → Gebruikt in PHPP)

$$n_{50} = \dot{V}_{50} / V$$

- $\dot{v}_{50}$: luchtdoorlaatbaarheid van de gebouwschil [$\text{m}^3/(\text{h} \cdot \text{m}^2)$] (lekdebiet in verhouding tot de oppervlakte van de gebouwschil) → Gebruikt in EPB

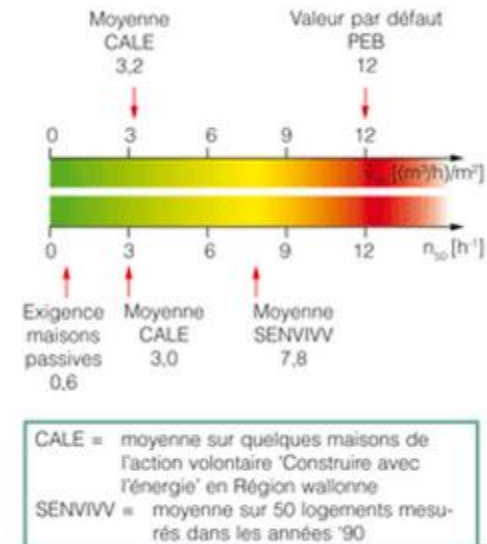
$$\dot{v}_{50} = \dot{V}_{50} / A_t$$

Grootteordes

- ▶ Niet-gerenoveerd oud gebouw : $n_{50} \approx 7,8$ vol/h
- ▶ Passieflabel: $n_{50} \leq 0,6$ vol/h
- ▶ Waarde bij ontstentenis EPB: $\dot{v}_{50} = 12 \text{ m}^3/\text{h} \cdot \text{m}^2$

Bron: WTCB

Fig. 1 Valeurs repères pour $\dot{v}_{50}$ et n_{50} .

Werking van de ventilatie

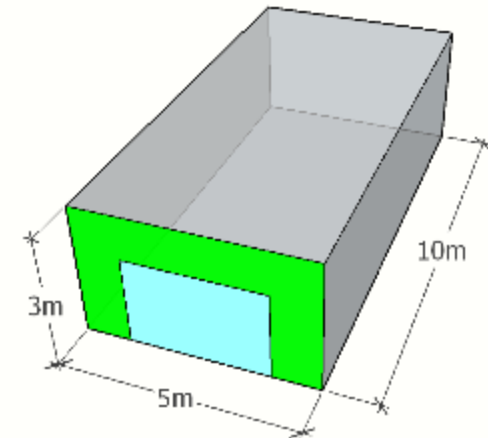
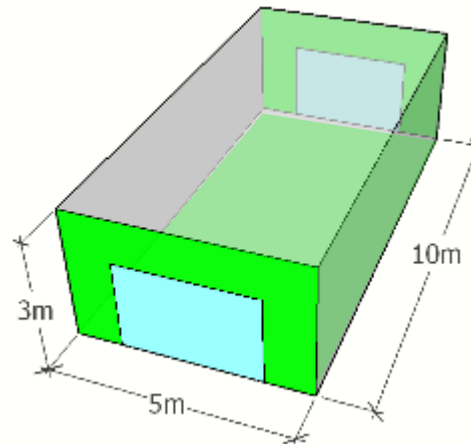
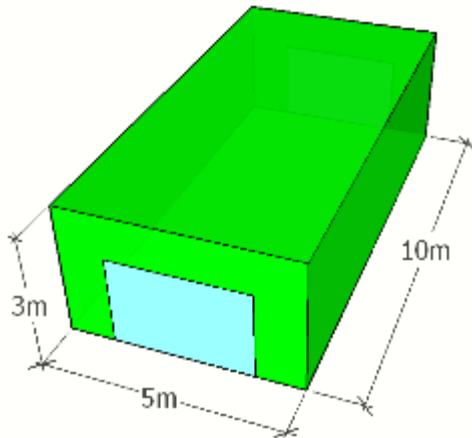
- ▶ 3 vol/h als het gebouw wordt geventileerd door een mechanisch systeem van het type B, C of D.
- ▶ 1 vol/h als het gebouw wordt geventileerd door een mechanisch systeem met dubbele stroom uitgerust met een recuperator voor warmteterugwinning.

Oefening

- Bereken de v_{50} voor de volgende 3 gevallen, bij $n_{50} = 0,6$ Vol/h,
 - Geval 1: vrijstaande eenheid (6 verlieszijden)
 - Geval 2: doorgaande eenheid, op grond (3 verlieszijden)
 - Geval 3: eenheid met één vrije zijde (1 verlieszijde)

Oefening

	Verlies- oppervlakte A_t [m ²]	Volume [m ³]	n_{50} [vol/h]	V_{50} [m ³ /h]	V_{50} [m ³ /h.m ²]
Geval 1: Vrijstaand			0,6		
Geval 2: Doorgaand, op grond			0,6		
Geval 3: Een vrije zijde			0,6		

INLEIDING

- ▶ Definitie
- ▶ Infiltraties
- ▶ Lucht / waterdampdichtheid

UITDAGINGEN

- ▶ Waarom luchtdicht maken?

METINGEN & INDICATOREN

- ▶ Blower Door
- ▶ Indicatoren van het luchtdichtheidsniveau

HOE LUCHTDICHT MAKEN?

- ▶ **Luchtdicht volume**
- ▶ **Materialen**
- ▶ **Inrichtingen**

Afbakening van het luchtdicht volume

- ▶ Op elk plan en elke doorsnede van het gebouw moet met een doorlopende lijn de grens van het luchtdichte volume kunnen worden aangegeven
- ▶ Het geïsoleerd volume = het luchtdicht volume
- ▶ Dichte laag aan de binnenkant/de warme kant van de isolatie.

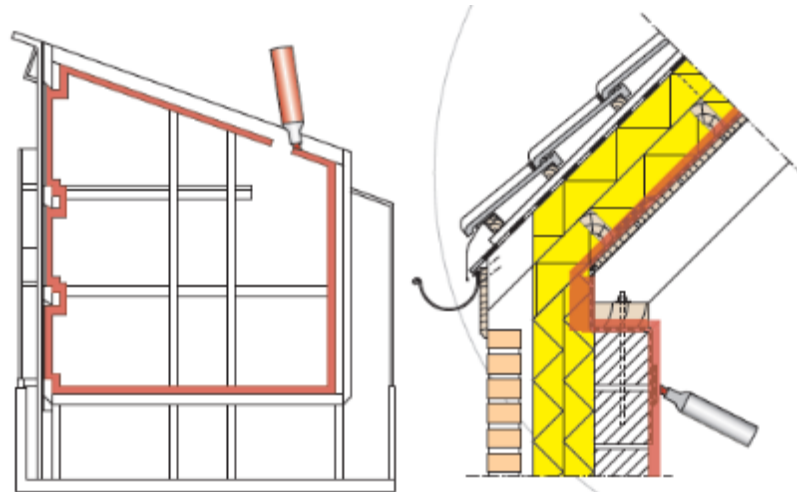

Fig. 4 Schémas de principe et de détail représentant la position de l'écran à l'air (trait rouge)

Bron: WTCB Contact nr.33 (1-2012)

⇒ In de praktijk moet men dus weten hoe de “delicate” verbindingen zullen worden gerealiseerd: muur-dak, muur-venster, muur-vloer, dak-dakraam ...

Afbakening van het luchtdicht volume - Welke ruimten omvat het?

- ▶ Garage

→ *A priori* niet in het beschermd/luchtdicht volume

- ▶ Lokalen die voortdurende natuurlijke ventilatie vereisen

- Vuilnislokalen
- Gasmeterlokalen
- Stookruimte

→ *A priori* niet in het beschermd/luchtdicht volume

- ▶ Toegang tot aanpalende niet-verwarmde ruimten

- Zolder, garage, enz.

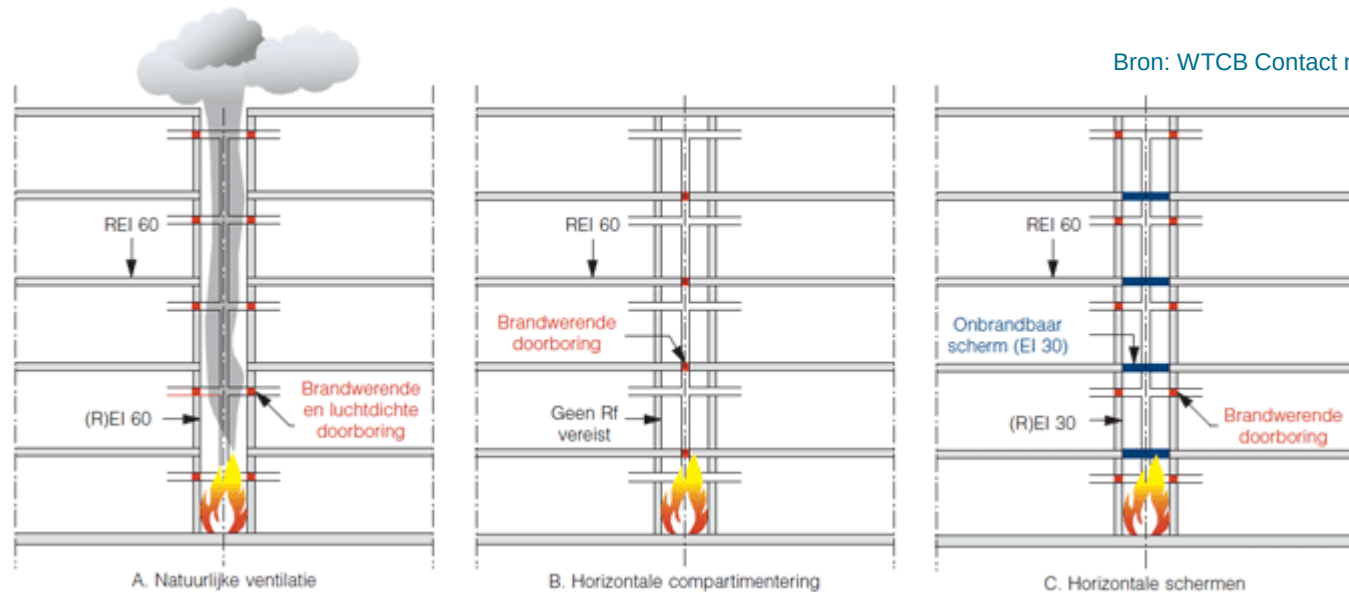
→ Naargelang het geval ... Ontwerpkeuzes!

Afbakening van het luchtdicht volume - Welke ruimten omvat het?

- Technische kokers

→ Volgens het principe van brandcompartimentering. Ontwerpkeuzes!

Compartimentering

Verticaal

Horizontaal

Verticaal en
horizontaal

Geventileerd?

Ja

Neen

Neen

In dicht volume?

KO*

OK

OK

*Behalve indien Bluekit

Massiefbouw

- ▶ Luchtdicht hoofdelement = **Continu pleisterwerk zonder enige scheur**
 - *Pleisterwerk*gips, kalk, klei, mortex, cementering ...

Source / Bron : Knauf

Source / Bron :
Maison.com

Source / Bron : BEAL

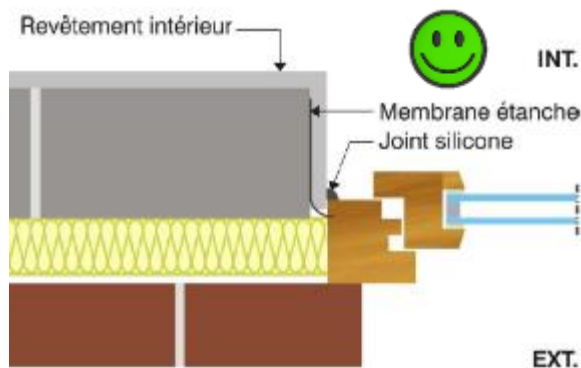
Massiefbouw

- ▶ Luchtdicht hoofdelement = **Continu pleisterwerk zonder enige scheur**
 - Pleisterwerk gips, kalk, klei, mortel, cementering ...
 - Continu zonder onderbreking tot aan het volgende dichte element

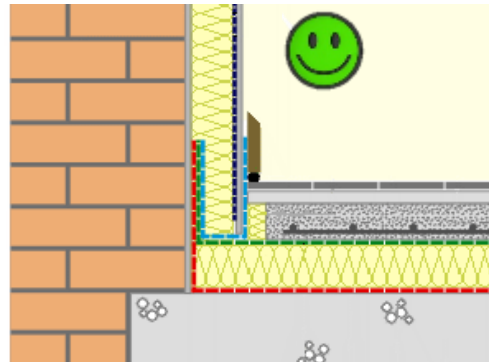
Bepresteren van dagkanten

Elektriciteit verzonken in pleister

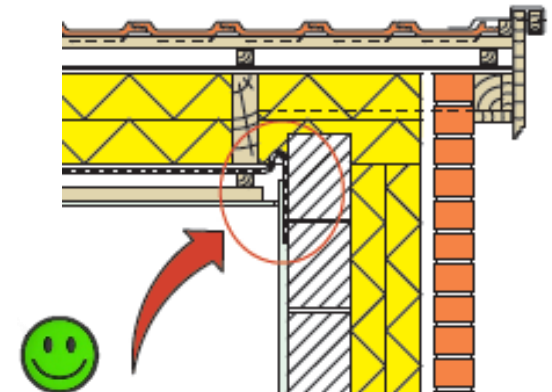
Passende membranen bij de aansluitingen

Aansluiting raam/muur
Bron: energie+

Aansluiting muur/vloerplaat
Bron: energie+

Aansluiting muur/dak
Bron: WTCB

Massiefbouw

- ▶ Luchtdicht hoofdelement = **Continu pleisterwerk zonder enige scheur**
 - *Pleisterwerkgips, kalk, klei, mortex, cementering ...*
 - *Continu zonder onderbreking tot aan het volgende dichte element*
 - *Zonder scheuren opgelet op de uitvoering (geometrie) en op de samenstelling (vooral voor klei) en de duurzaamheid van de gekozen materialen.*

Source / Bron : Claytec

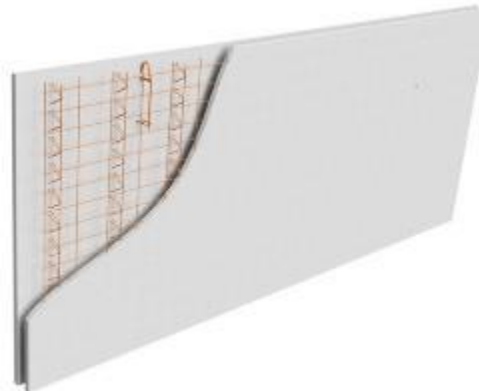

Massiefbouw

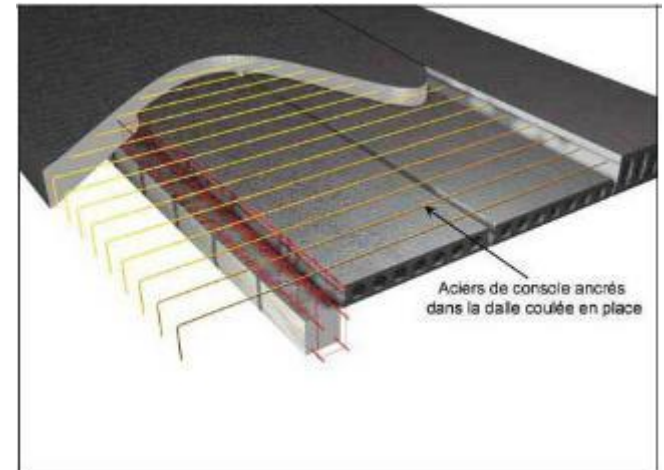
- ▶ CONTINUE gegoten betonelementen
 - dunne betonwand,
 - druklaag,
 - holle betonelementen (opgelet opvulling holten op zijvlakken)
 - ...

Dunne betonwand

Dubbele betonwanden
Source / Bron : Rector

Druklaag
Source / Bron : SEAC

Massiefbouw

- Cellenbeton/kalkzandsteen blokken

Cellenbeton blokken

Source / Bron : Ytong

Kalkzandsteen blokken

Source / Bron : Xella

Houtskeletbouw

- ▶ OSB-platen (messaging en groef, voegafdekking met aangepaste tape)

- ▶ Dichtingsfolie

- *aluminium/polyethyleenfolie dient vermeden, verstevigd papier is te verkiezen*

Source / Bron : Pro clima

Source / Bron : Isover

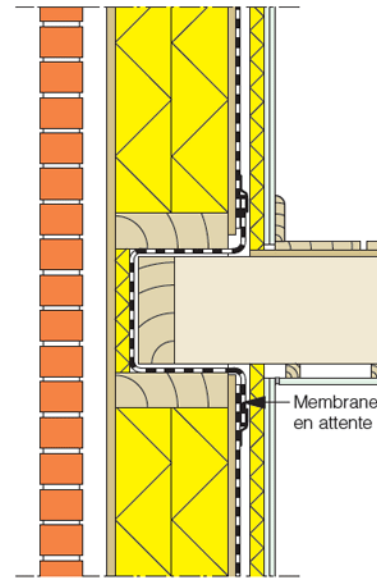
Houtskeletbouw

- ▶ Continuïteitsprincipe moet worden gerespecteerd d.m.v. verschillende producten
 - Tape, contactlijm of geplooide dubbele hechting ...
 - Vaak installatielaag nodig (technische voorzetwand)

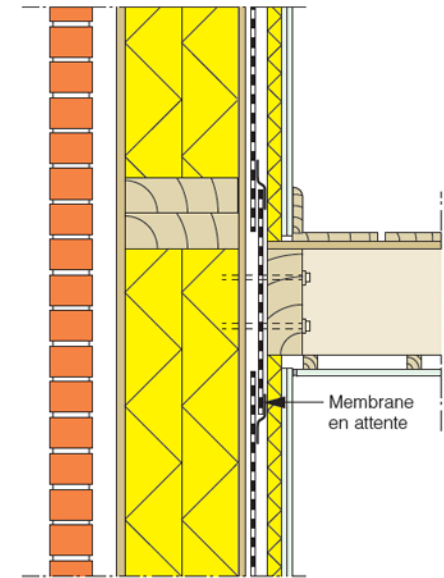
⇒ **ANTICIPEREN!**

Diverse aansluitingen
Bron: WTCB

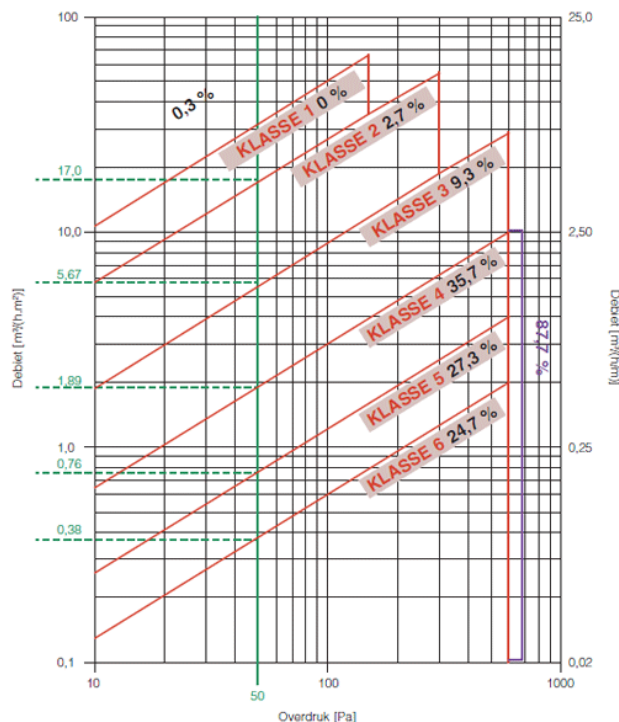

Aansluiting gevel / tussenvloer
Bron: WTCB

Ramen

- ▶ Twee infiltratiebronnen: op niveau van het raamwerk zelf (vleugel/kozijn)
 - Luchtdichtheidsprestatieklassen voor buitenschrijnwerk
 - Algemeen: vaste ramen > draaikip en met enkele vleugel > dubbele vleugel > schuiframen

→ Raam dichtheidsklasse 4
 Lekken bij 50 Pa (BD-testvoorwaarden)
 = 1,89 m³/h.m²

Bron: WTCB

Ramen

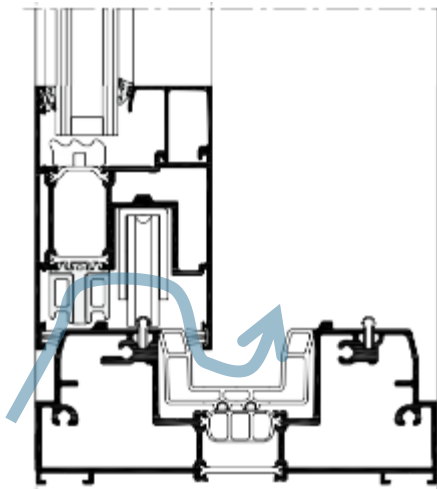
- ▶ Infiltratiebron 1: op niveau van het raamwerk zelf (vleugel/kozijn)
 - Prestaties bereikt bij dubbele dichtheidsbarrière:
 - Externe waterbarrière
 - Interne luchtbarrière
 - Over de hele omtrek van het raamwerk in hetzelfde vlak gelegen
 - Gescheiden door een gedraineerde decompressiekamer.

Ramen

- ▶ Infiltratiebron 1: op niveau van het raamwerk zelf (vleugel/kozijn)
 - Opgelet op schuifraamwerk
 - Borstelafdichtingen zonder samendrukking (>< venster met aanslag met samengedrukte polymeer afdichting)
 - Mogelijkheid van een til- en schuifstelsel

Doorsnede schuifprofiel

Ramen

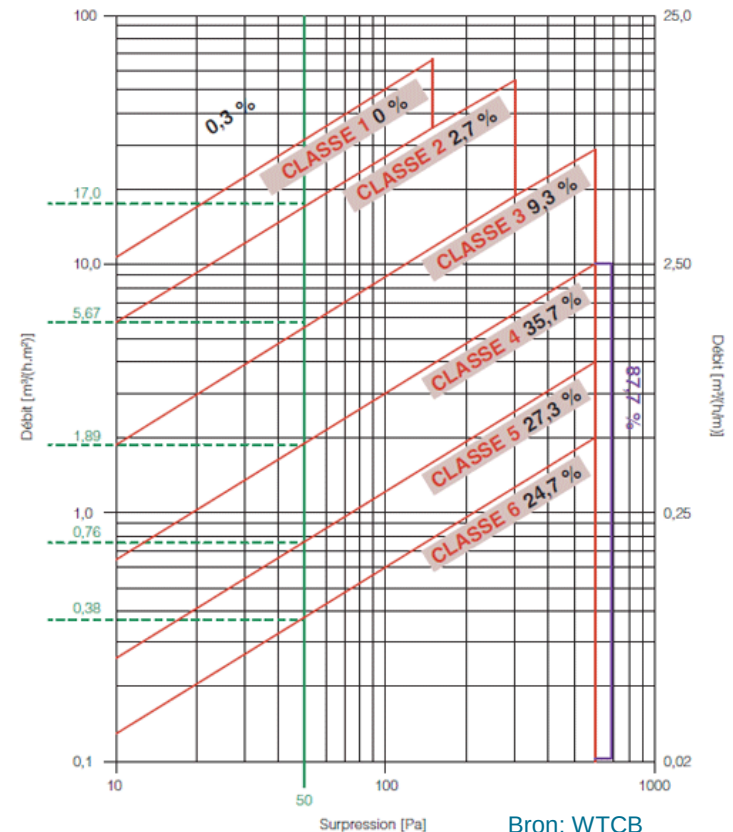
- ▶ Infiltratiebron 1: op niveau van het raamwerk zelf (vleugel/kozijn)
 - Invloed van het type profiel en zijn uitvoering, aandachtspunten:
 - de continuïteit en aandrukking van de luchtdichtheidsrubbers
 - de afstelling van het hang- en sluitwerk
 - de afmetingen van de aanslagen
 - de kwaliteit van de verbindingen (lijmen, lassen, ...)
 - de kwaliteit van de kitvoegen
 - de stijfheid van de profielen
 - het respecteren van de afmetingen (diagonalen, correcte speling tussen vleugel en vast kader, afmetingen van de profielen, latten, ...)
 - de maatvastheid van de profielen uit hout, PVC en aluminium
 - het aantal sluitpunten
 - de correcte dimensionering van de ophangpunten ...

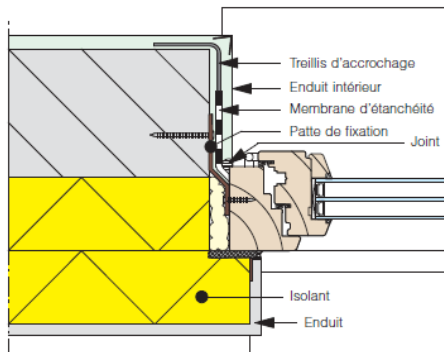
Oefening: invloed van de keuze van een raamtype

- ▶ Een appartement met beoogde luchtdichtheidsprestatie $n_{50} \leq 0,6$ en binnenvolume 200 m^3 .
- ▶ Het maximaal toegelaten lekdebiet is dus $V_{50} \leq \dots \text{ m}^3/\text{h}$
- ▶ Bereken de impact van de glasoppervlakte (16 m^2) op de luchtdichtheid voor volgende 2 gevallen:
 - Geval 1: 25 % deur $\rightarrow V_{50,\text{deur}} = 3,04 \text{ m}^3/\text{h}$
 + 75 % vast raam $\rightarrow V_{50,\text{raam}} = 4,56 \text{ m}^3/\text{h}$
 - Geval 2: 100 % schuifraam
 $\rightarrow V_{50,\text{raam}} = 30,24 \text{ m}^3/\text{h}$

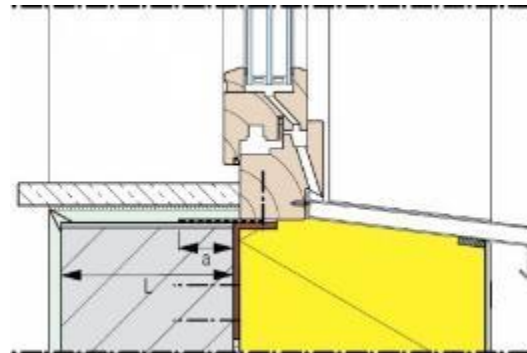
Ramen

- ▶ Infiltratiebron 2: tussen het raam en de drager (plaatsing)
 - Verbindingen met de muur afgedicht met tape
 - Deurdorpels correct behandelen
 - Automatische deurplinten - die zakken bij sluiting
 - Borstelafdichtingen eventueel gecombineerd met scharnieren met helicoïdale beweging om de wrijving van de borstel over de vloer bij het openen en sluiten van de deur te beperken
 - “Zwitserse dorpel”

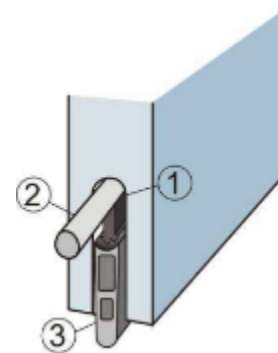
Aansluiting raam/muur

Bron: WTCB

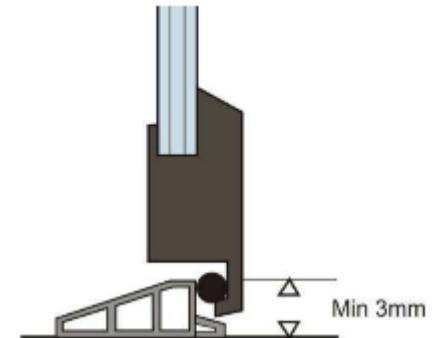
Aansluiting raam/vensterbank

Bron: WTCB

“Kaltfeind”

Bron: Matriciel

“Zwitserse dorpel”

Bron: Matriciel

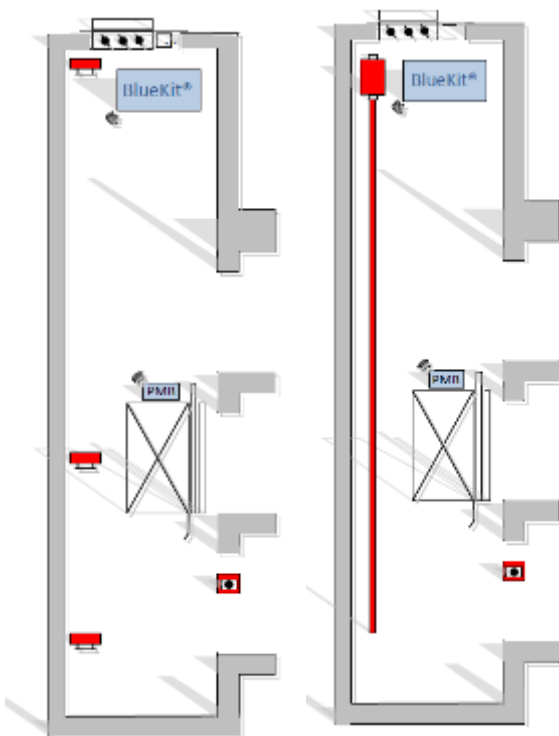

Dampkap

- ▶ Zonder afvoer naar buiten (met actieve-koolfilter voor woningen of met compensatie voor grotere systemen)

Lift

- ▶ Automatische ventilatieklep (bijv. 'BlueKit')

Source/Bron : BlueKit

Ventilatie

- ▶ Geprefabriceerde dichte mof
- ▶ Tape (radiale plaatsing)

Bron: WTCB

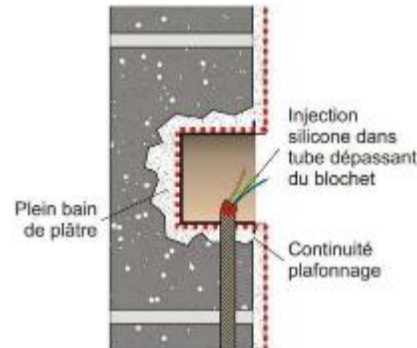
Bron: Pro Clima

Elektrische uitrusting

- ▶ Waterdichte dozen
- ▶ Standaarddozen verzonken in pleisterwerk

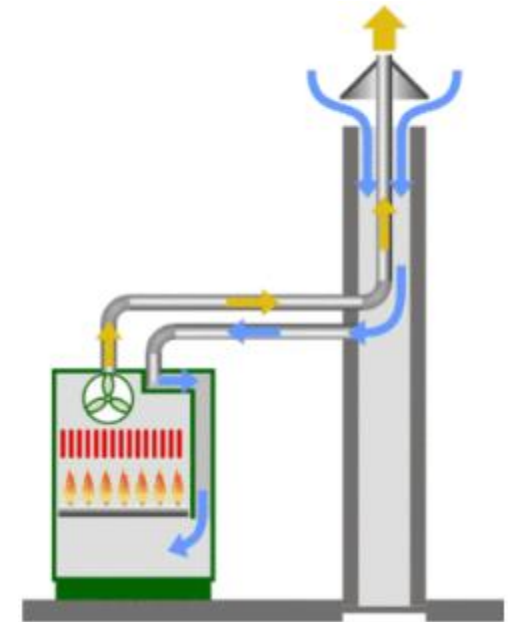
Bron: WTCB

Bron: Gids Duurzame Gebouwen

Verwarming

- ▶ Voorkeur geven aan plaatsing van een dichte verwarmingsketel (indien $< 70 \text{ kW}$)
 - Zie NBN B 61-001 (indien $P > 70 \text{ kW}$)
 - Zie NBN B 61-002 (indien $P < 70 \text{ kW}$)

Bron: energie+

Brievenbus

- ▶ Buiten de luchtdichte barrière

Kattenluik

- ▶ Geen erkende oplossingen

Enkele vaak voorkomende problemen...

Foto's: écorce

Enkele vaak voorkomende problemen...

Foto: Daniel De Vroey

Foto: écorce

Foto's: écorce

Enkele vaak voorkomende problemen.

Foto: écorce

Foto: Daniel De Vroey

Foto: Daniel De Vroey

Foto: Daniel De Vroey

- ▶ Er moet zorg worden besteed aan de luchtdichtheid om warmteverliezen te beperken en de duurzaamheid van de constructie te garanderen
- ▶ Er moet van bij het begin van het project over de luchtdichtheid worden nagedacht
 - Afbakening van het luchtdicht volume en de ruimten die het omvat
 - Oordeelkundige keuze van materialen
 - Studie van de aansluitingen

Gids Duurzame Gebouwen

www.gidsduurzamegebouwen.brussels

- ▶ [Dossier | Luchtdichtheid verbeteren](#)
- ▶ [Voorziening | Luchtdichtheid van de wanden en aansluitingen](#)
- ▶ [Voorziening | Luchtdichtheid van vensterramen](#)
- ▶ [Voorziening | Luchtdichtheid van buitendeuren](#)
- ▶ [Voorziening | Luchtdichtheid van technische voorzieningen](#)
- ▶ [Voorziening | Luchtdichtheidstest](#)

Websites

- ▶ [WTCB | Luchtdichtheidsprestatieklassen voor buitenschrijnwerk](#)
- ▶ [Energie + | Concevoir l'étanchéité à l'air](#)

Julie RENAUX

Projectingenieur

écorce nv

 + 32 4 226 91 60 info@ecorce.be

BEDANKT VOOR UW AANDACHT

